

VIJEĆE ZA FINANCIJSKU STABILNOST

HNB, Hanfa, MF, HAOD

IZVJEŠTAJ O RADU VIJEĆA ZA FINANCIJSKU STABILNOST U 2025. GODINI

UVODNE NAPOMENE

Vijeće za financijsku stabilnost (u nastavku teksta: Vijeće) u 2025. godini raspravljalo je o stanju i kretanjima u financijskom sektoru, pratilo je utjecaj povišenih geopolitičkih i trgovinskih napetosti na sistemske rizike za financijski sustav te je razmjenjivalo informacije i usklađivalo regulatorne aktivnosti institucija čiji su predstavnici članovi Vijeća. Vijeće je uz identifikaciju sistemskih rizika poticalo suradnju i razmjenu informacija između nadležnih tijela, razmatralo aktivnosti povezane s ispunjavanjem zahtjeva Europskog odbora za sistemske rizike (u nastavku teksta: ESRB) i obavljalo ostale zadatke određene Zakonom o Vijeću za financijsku stabilnost.

SASTAV VIJEĆA ZA FINANCIJSKU STABILNOST

Vijeće se sastoji od deset članova: predstavnika Hrvatske narodne banke (u nastavku teksta: HNB), Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (u nastavku teksta: Hanfa), Ministarstva financija Republike Hrvatske (u nastavku teksta: Ministarstvo financija) i Hrvatske agencije za osiguranje depozita (u nastavku teksta: HAOD).

Predsjednik i član Vijeća po položaju jest guverner HNB-a Boris Vujčić. Ostali predstavnici HNB-a imenovani Odlukom Savjeta HNB-a iz prosinca 2024. jesu: Sandra Švaljek, zamjenica guvernera, Tomislav Ćorić, viceguverner i Vedran Šošić, glavni ekonomist HNB-a.

Predstavnici su Hanfe predsjednik Upravnog vijeća Ante Žigman, po svojem položaju, i u prvom dijelu godine Tomislav Ridzak, član Upravnog vijeća Hanfe, kojega je 25. srpnja zamijenila Martina Verić, članica Upravnog vijeća Hanfe.

Predstavnici su Ministarstva financija ministar Marko Primorac i ravnatelj Uprave za upravljanje javnim dugom Hrvoje Radovanić.

Predstavnice su HAOD-a direktorica Marija Hrebac i voditeljica odjela sanacije institucija Branka Križanić.

RAD VIJEĆA ZA FINACIJSKU STABILNOST

U 2025. godini Vijeće se sastalo dva puta, 9. svibnja i 8. prosinca, a raspravljalo se o rizicima povezanim s kretanjima u međunarodnom okružju, poglavito onima koji se odnose na potencijalnu eskalaciju geopolitičkih napetosti i rastući trgovinski protekcionizam, te o snažnim cikličkim rizicima u Hrvatskoj. Na sastanku u prosincu raspravljalo se i o liberalizaciji tretmana ograničenja velikih izloženosti u nacrtu novog Zakona o kreditnim institucijama.

Izloženost hrvatskoga financijskog sustava sistemskim rizicima ostaje umjereno povišena, što je ponajprije posljedica snažnog rasta cijena stambenih nekretnina i kreditiranja privatnoga nefinancijskog sektora, uz dodatni utjecaj geopolitičkih neizvjesnosti. Pritom ciklički rizici, potaknuti visokim tržišnim vrednovanjima i niskim premijama za rizik, povećavaju vjerojatnost naglih korekcija na financijskim tržištima. Rizici povezani s kreditiranjem kućanstava i nadalje su povišeni, no uvođenjem makrobonitetnih ograničenja od 1. srpnja 2025. smanjen je udio kredita iznad DSTI i LTV ograničenja, čime je ojačana otpornost dužnika. Istodobno, nastavak rasta cijena nekretnina i snažno kreditiranje nefinancijskih poduzeća dodatno pojačavaju cikličke ranjivosti sustava. Bankovni sektor zadržava visoke razine kapitala, likvidnosti i profitabilnosti, a HNB dodatno jača otpornost sustava povećanjem stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, koja stupa na snagu 1. siječnja 2027.

Prvu polovinu 2025. obilježili su kratkotrajni, ali snažni skokovi kolebljivosti na financijskim tržištima potaknuti protekcionističkim odlukama SAD-a. Unatoč globalnim neizvjesnostima domaće tržište kapitala snažno je poraslo. Pozitivna tržišna kretanja i smanjenje kolebljivosti u drugoj polovini godine poduprli su rast imovine i stabilne prinose mirovinskih fondova, dok je neto imovina UCITS fondova nastavila rasti, ponajprije zbog velikih priljeva u novčane fondove. U poslovanju društava za osiguranje i nadalje su se osjećali učinci ranije povišene inflacije, dok je potražnja za uslugama *leasinga* nastavila rasti, ali s malo umjerenijom dinamikom novozaključenih ugovora u odnosu na prethodne godine.

Vijeće je objavilo dva priopćenja, u kojima je informiralo javnost o održanim sjednicama, najvažnijim temama i zaključcima provedenih rasprava kao i Izvještaj o radu Vijeća u 2024. godini.

OPĆA OCJENA FINACIJSKE STABILNOSTI U 2025. GODINI

Izloženost hrvatskoga financijskog sustava sistemskim rizicima ostala je umjereno povišena, a sistemski rizici ponajprije su proizlazili iz nastavka snažnog rasta cijena stambenih nekretnina i kredita privatnom nefinancijskom sektoru, uz dodatne neizvjesnosti koje proizlaze iz nepovoljnoga i promjenjivoga geopolitičkog okružja. U uvjetima solidnog rasta domaćega gospodarstva i snažnog tržišta rada krediti privatnom nefinancijskom sektoru nastavili su se snažno povećavati, dok dugotrajan i snažan rast cijena stambenih nekretnina dodatno pojačava već povišene cikličke ranjivosti. Istodobno na međunarodnoj razini izraženi geopolitički rizici i

ranjivosti na financijskim tržištima, uključujući povišene valuacije na pojedinim segmentima dioničkih tržišta i vrlo male razlike prinosa korporativnih obveznica u odnosu na državne obveznice, povećavaju vjerojatnost naglih promjena raspoloženja investitora, koje mogu potaknuti snažan pad cijena financijskih instrumenata i pogoršanje uvjeta financiranja. Takvi bi se šokovi mogli prelići na domaće gospodarstvo, ponajprije putem povećane tržišne kolebljivosti i rasta troškova kapitala.

Kreditiranju kućanstava najviše pridonosi kontinuirani snažan rast stambenih kredita, koji se privremeno ubrzao početkom 2025. godine nakon najave "akcijskih" kamatnih stopa, a krajem godine stabilizirao se na povišenoj razini. Nestambeno kreditiranje postupno se ubrzavalo do sredine 2025., kad su nova makrobonitetna ograničenja znatno usporila njegov rast, s obzirom na stroža ograničenja kriterija kreditiranja uz manje dopuštenih iznimki u odnosu na kriterije propisane za stambene kredite. Kreditiranje poduzeća također se ubrzalo tijekom 2025., uz koncentraciju kreditne aktivnosti u ciklički osjetljivim djelatnostima, poglavito građevinarstvu i prerađivačkoj industriji. Jačanje kreditne aktivnosti poduprlo je smanjenje kamatnih stopa kao odraz ublažavanja restriktivnosti monetarne politike ESB-a u uvjetima postupnog približavanja inflacije u europodručju ciljanoj razini. Tako su se kamatne stope na nove stambene kredite smanjile na 3% početkom 2025. godine, nakon čega su se stabilizirale na toj razini. Smanjile su se i kamatne stope na nove gotovinske kredite koje su krajem godine, nakon kontinuiranog pada, dosegule razinu od 5,5%. Kamatne stope na kredite poduzećima također su se smanjile u prvoj polovini 2025. godine, nakon čega su se stabilizirale na razini malo ispod 3,5%. U takvim su se uvjetima cijene stambenih nekretnina nastavile snažno povećavati, po prosječnoj godišnjoj stopi od 14,1% u 2025. godini, pa su ciklički rizici povezani s tržištem stambenih nekretnina ostali povišeni. Uz niže kamatne stope potražnju za stambenim nekretninama poticao je nastavak relativno snažnog povećanja dohodaka, kao i mjere povrata poreza mladim prvokupcima.

Makrobonitetna ograničenja kriterija kreditiranja, u primjeni od srpnja 2025., postigla su očekivane rezultate te su osjetno usporila rast nestambenih kredita, dok je njihov utjecaj na rast stambenoga kreditiranja bio blag. Također, mjere su znatno smanjile udjele novih kredita s povišenim omjerima otplate duga prema dohotku i omjerima glavnice prema vrijednosti nekretnine u zalogu. Udio stambenih kredita odobrenih s DSTI omjerom iznad ograničenja (45%) smanjio se s otprilike trećine u prvoj polovini 2025. godine na 15% između srpnja i studenoga, a u istom je razdoblju udio nestambenih kredita s DSTI omjerom iznad ograničenja (40%) pao s 27% na 10%. Smanjio se i udio stambenih kredita odobrenih s LTV omjerom iznad propisanog (90%), i to s 30% u prvoj polovini godine na oko 20% novih kredita.

Bankovni sustav u 2025. godini ostao je visoko profitabilan i dobro kapitaliziran. No kretanje ključnih pokazatelja poslovanja upućuje na postupno slabljenje uvjeta poslovanja. Neto kamatna marža tako se suzila, odražavajući smanjenje tržišnih kamatnih stopa zbog ublažavanja restriktivnosti monetarne politike ESB-a. Profitabilnost se ipak zadržala na povišenim razinama, pri čemu se povrat na kapital (ROE) smanjio sa 16,5% na kraju 2024. na 15,5% na kraju trećeg

tromjesečja 2025., što je i nadalje znatno iznad dugoročnog prosjeka i prosjeka europodručja. Stopa ukupnoga kapitala na kraju trećeg tromjesečja 2025. iznosila je 23,1%, što je smanjenje od 0,9 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu i ujedno najniža razina od 2018. godine. Naime, rast imovine već je niz godina osnovni izvor pritiska na kapitalni omjer, a u ranijim je godinama bio uspješno kompenziran zadržanom dobiti i padom prosječnog pondera rizika, pri čemu je stagnacija potonjeg djelomice povezana s implementacijom CRR3 i revidiranim tretmanom pojedinih izloženosti, no obje su te protuteže u 2025. oslabile. Nadalje, višak kapitala iznad regulatornih zahtjeva, uključujući i MREL zahtjeve koji se ne pokrivaju drugim izvorima, iznosio je na kraju trećeg tromjesečja 2025. godine 3,9%, slično kao na kraju 2024. godine (4,0%), što je znatno manje u odnosu na vrhunac od 10,2% zabilježen početkom 2022. Likvidnosna pozicija sustava ostaje stabilna na vrlo visokoj razini, pri čemu se omjer likvidnosne pokrivenosti (LCR) i nadalje nalazi znatno iznad propisanog minimuma. Rezultati testiranja otpornosti na stres potvrđuju da postojeće razine kapitaliziranosti i likvidnosti omogućuju apsorpciju znatnih šokova, no nastavak sužavanja kapitalnih viškova upućuje na potrebu za proaktivnim kapitalnim planiranjem u srednjem roku, prije svega većim stupnjem zadržavanja dobiti.

Prvu polovinu godine na financijskim tržištima obilježili su kratkotrajni, ali snažni skokovi kolebljivosti potaknuti protekcionističkim odlukama SAD-a. Pauziranje trgovinskih sankcija i bilateralni pregovori umanjili su strahove u smislu intenziviranja trgovinskih ratova između SAD-a i glavnih vanjskotrgovinskih partnera, što je potaknulo oporavak tržišta i jačanje optimizma u drugom dijelu 2025. godine. Iako fragilna, relativna tržišna stabilnost omogućila je, uz potisnutu premiju rizika, nastavak rasta cijena većine klasa imovine, što je dodatno povećalo rizik pregrijanosti i mogućih korekcija u slučaju novih šokova.

Unatoč globalnim neizvjesnostima, domaće tržište kapitala nastavilo je tijekom 2025. bilježiti snažan rast. Glavni dionički indeks CROBEX porastao je za 20,9% na godišnjoj razini, dok je ukupni promet istodobno povećan za 88,5%. Dodatnu potporu razvoju tržišta pružila su i tri nova uvrštenja dionica (ING-GRAD d.d., Žito d.d., Tokić d.d.) iz različitih sektora, čime je proširena domaća tržišna ponuda. Unatoč povoljnim kretanjima i rastu domaćih burzovnih indeksa, cjenovni uzlet na burzi predvodila je nekolicina izdavatelja, a koncentracija trgovanja i potisnuta likvidnost ostale su glavne strukturne ranjivosti domaćeg tržišta.

Dominantno pozitivna tržišna kretanja uz smanjenu kolebljivost u drugom dijelu 2025. poduprla su rast imovine i ostvarivanje stabilnih prinosa u svim kategorijama mirovinskih fondova. Obvezni mirovinski fondovi kategorije A ostvarili su godišnji prinos od 16,0%, dok su kategorije B i C zabilježile prinose od 8,8% i 2,1% u 2025. Rastuće uplate i povoljna tržišna kretanja povećali su neto imovinu mirovinskih fondova za 13,9% dosegnuvši 26,5 mlrd. EUR (28,5% BDP-a) krajem 2025. Istodobno je nastavila rasti i neto imovina UCITS fondova, koja je na kraju 2025. iznosila 4,0 mlrd. EUR, što je za 25,2% više u odnosu na kraj 2024. godine. Rast je ponajviše bio posljedica velikih priljeva sredstava u novčane fondove koji su u vrlo kratkom vremenu od nešto više od dvije godine postali najzastupljenija kategorija investicijskih fondova. Tako je krajem 2025. u Hrvatskoj

poslovalo šest novčanih fondova s neto imovinom od 1,4 mlrd. EUR, što čini 35,4% ukupne neto imovine UCITS fondova. Rast važnosti novčanih fondova, čija je cjelokupna imovina uložena u visokolikvidne instrumente poput depozita banaka, instrumenata tržišta novca i kratkoročnih dužničkih vrijednosnih papira, utjecao je i na osjetno poboljšanje ukupne likvidnosti UCITS fondova u 2025. No ako bi se izuzeli novčani fondovi, likvidnost domaće fondovske industrije zadovoljavajuća je, no ipak bitno niža. Kao i mirovinski fondovi, i sve kategorije UCIST fondova ostvarile su pozitivne prinose u 2025., pri čemu su dionički fondovi zabilježili najveće prinose (26,4%), a za njima su slijedili mješoviti fondovi s 5,2%, obveznički fondovi s 2,1% i novčani fondovi s 1,8%. Time su rizici profitabilnosti fondovske industrije zadržani na niskim razinama nastavljajući vrlo dobre rezultate prethodnih dviju godina.

U poslovanju društava za osiguranje tijekom 2025. i nadalje su bili prisutni učinci prethodno povišene inflacije, premda uz vidljive znakove njihova postupnog slabljenja. Ukupna naplaćena premija na kraju 2025. iznosila je 2,1 mlrd. EUR (rast od 7,5% na godišnjoj razini), pri čemu je segment neživotnog osiguranja rastao 9,1%, dok je premija u segmentu životnog osiguranja samo neznatno porasla (0,2%). Iako i nadalje u porastu, naplaćena premija neživotnih osiguranja usporava se u odnosu na prethodne godine kao posljedica slabljenja inflacijskog učinka, što potvrđuje i manja razlika između stope rasta naplaćene premije i broja sklopljenih polica. Istodobno se ukupan iznos likvidiranih šteta u 2025. smanjio za 3,0% na godišnjoj razini zbog nastavljenoga snažnog pada likvidiranih šteta životnog osiguranja (za 16,8% na godišnjoj razini). Kapitalna pozicija sektora ostala je znatno iznad propisanoga regulatornog minimuma, pa je SCR omjer na kraju godine iznosio 237,5%.

Tijekom 2025. nastavljen je rast potražnje za uslugama *leasinga*, premda je dinamika godišnjeg rasta novozaključenih ugovora bila umjerenija u odnosu na prethodno razdoblje. Vrijednost novozaključenih ugovora porasla je za 4,4%, a njihov broj za 5,1% u odnosu na prethodnu godinu.

MJERE MAKROBONITETNE POLITIKE U 2024. GODINI

a) Makrobonitetne aktivnosti HNB-a

HNB je u 2025. u uvjetima jačanja cikličkih rizika postupno zatezao mjere makrobonitetne politike.

Radi ublažavanja rizika povezanih sa snažnim kreditiranjem potrošača uz relativno blage uvjete zaduživanja, od 1. srpnja 2025. HNB je uveo nove makrobonitetne mjere kojima se postrožuju kriteriji odobravanja kredita. Mjere uključuju ograničenje omjera otplate duga i dohotka potrošača (DSTI omjer) na najviše 45% za stambene te 40% za nestambene kredite, dok za kredite osigurane nekretninama omjer iznosa kredita i vrijednosti nekretnine u zalogu (LTV omjer) ne smije premašiti 90%. Ograničena je i ročnost kredita, za stambene kredite najviše na trideset, a za nestambene kredite deset godina. Istodobno su omogućena određena izuzeća kako bi banke mogle uzimati u obzir specifične okolnosti pojedinih klijenata, poglavito pri rješavanju stambenog

pitanja. Tako banke mogu, na osnovi vlastite procjene, u svakom tromjesečju do 20% stambenih i 10% nestambenih kredita odobriti mimo propisanih DSTI ograničenja, kao i do 20% kredita potrošačima mimo LTV ograničenja. Pritom su za stambene kredite najmanje 75% iznimki dužne odobriti potrošačima koji kreditom rješavaju vlastito stambeno pitanje. Uvođenjem ograničenja prije svega se nastoji spriječiti daljnje popuštanje kriterija kreditiranja i usporiti rast zaduženosti kućanstava. S druge strane, ograničenja su postavljena tako da ne utječu znatnije na mogućnost rješavanja stambenog pitanja. Ograničavanjem kriterija kreditiranja smanjuju se rizici povezani s pretjeranim zaduživanjem kućanstava koje bi u nepovoljnim makrofinancijskim uvjetima moglo dovesti do rasprostranjenih poteškoća s otplatom dugova. Time se jača otpornost kućanstava na različite makroekonomske i financijske poremećaje, a onda ujedno i kreditnih institucija.

HNB je i tijekom 2025. proveo redovno preispitivanje zaštitnih slojeva kapitala. Tako je krajem 2025. potvrdio status ostalih sistemskih važnih kreditnih institucija za sedam banaka te je prilagodio pripadajuće stope zaštitnog sloja kapitala koje će te institucije primjenjivati u 2026. Jednoj je instituciji pritom stopa povećana kako bi zaštitni sloj bolje odražavao njezinu sistemsku važnost, uvažavajući pritom promjene tržišnih položaja pojedinih banaka.

Nastavak ekspanzije domaćega financijskog ciklusa i rast cikličkih ranjivosti, osobito povezanih sa snažnom kreditnom aktivnošću banaka i ubrzanjem rasta cijena stambenih nekretnina, potaknuli su HNB da u prosincu 2025. dodatno ojača otpornost bankovnog sustava. Tako je stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala povećana s 1,5% na 2%, s početkom primjene od 1. siječnja 2027., čime se nastoji osigurati dodatna razina kapitalne zaštite u razdoblju pojačanih cikličkih rizika te ojačati sposobnost bankovnog sustava da nastavi financirati gospodarstvo i u slučaju nepovoljnih makrofinancijskih kretanja.

Tijekom 2025. HNB je proveo i godišnju analizu važnosti trećih zemalja za bankovni sustav Republike Hrvatske. Kao materijalno važne treće zemlje za bankovni sustav Republike Hrvatske, zbog izloženosti koje domaće banke imaju prema tim zemljama, kao i ranijih godina utvrđene su Bosna i Hercegovina te Crna Gora. Analizom je utvrđeno kako u tim zemljama postoje naznake akumulacije cikličkih sistemskih rizika, ponajviše u obliku snažnog rasta bankovnoga kreditiranja privatnoga nefinancijskog sektora i rasta cijena nekretnina. Međutim, te su rizike pravodobno prepoznali regulatori, koji su već poduzeli odgovarajuće makrobonitetne mjere. U skladu s navedenim ocijenjeno je da nema potrebe za poduzimanjem dodatnih regulatornih mjera za hrvatske banke izložene tim tržištima.

b) *Makrobonitetne aktivnosti Hanfe*

Hanfa je i tijekom 2025. nastavila redovito pratiti, analizirati i javno objavljivati procjene sistemskih rizika u okviru svojih redovitih publikacija. Tijekom godine posebna je pozornost bila posvećena razvoju analitičkih alata za praćenje klimatskih rizika, s obzirom na to da klimatski šokovi postaju sve relevantniji izvor sistemskih rizika za financijski sektor. Hanfa je nadogradila

postojeću matricu sistemskih rizika, prilagođavajući je najboljim praksama i dostupnim podacima. Rezultati konstruirane matrice klimatskih rizika za sektor financijskih usluga upućuju na to da su domaći institucionalni investitori umjereno izloženi klimatskim rizicima, uz trend smanjivanja izloženosti tranzicijskim rizicima i naglašeniju prisutnost fizičkih rizika. Istodobno, pojedini dijelovi sustava ostaju ranjiviji na određene dimenzije rizika, što upućuje na potrebu za kontinuiranim praćenjem i upravljanjem ovim rizicima.

Krajem godine provedena je redovita procjena sistemski važnih institucija u sektoru financijskih usluga, obuhvativši društva za osiguranje, *leasing* društva, društva za upravljanje investicijskim fondovima i investicijska društva. Rezultati provedene procjene bili su u velikoj mjeri usporedivi s rezultatima prethodnih procjena te su bili usklađeni s procjenama nadzornih timova, koji se njima koriste kao jednom od osnova u planiranju nadzornih aktivnosti zasnovanih na procjeni rizika.

U skladu s člankom 25. Direktive 2011/61/EU te pripadajućim Smjernicama o primjeni navedenog članka Hanfa je tijekom 2025. provela i analizu rizika povezanih s mogućim prekomjernim korištenjem financijske poluge od strane alternativnih investicijskih fondova. Na osnovi podataka sa stanjem na kraju 2024. utvrđeno je da u Republici Hrvatskoj nije bilo alternativnih investicijskih fondova, odnosno grupa fondova, čije bi korištenje financijske poluge moglo pridonositi povećanju sistemskog rizika u financijskom sustavu, riziku poremećaja na tržištu ili riziku za dugoročni gospodarski rast. Slijedom navedenoga nisu utvrđene okolnosti koje bi upućivale na potrebu za uvođenjem ograničenja razine financijske poluge.

c) *Usklađivanje s preporukama i smjernicama ESRB-a*

Tijekom 2025. provedena je redovita godišnja analiza inozemnih izloženosti hrvatskoga bankarskog sektora u odnosu na sve zemlje članice EU-a čije su nacionalne makrobonitetne mjere preporučene za uzajamno priznavanje, a HNB ih dosad nije uzajamno priznao. Relevantni pokazatelji navedenih izloženosti za sve prethodno uzajamno nepriznate mjere ostali su i nadalje vrlo niski i ispod preporučenih pragova značajnosti, pa je ocijenjeno da nema potrebe za uzajamnim priznavanjem nijedne od navedenih mjera u Hrvatskoj. Također, HNB je tijekom 2025. donio i dvije odluke kojima se ne priznaje uzajamna primjena makrobonitetnih mjera koje su donijela imenovana tijela Norveške i Njemačke. Njihovu uzajamnu primjenu krajem 2024. i tijekom 2025. preporučio je ESRB, a odluke o nepriznavanju, kao i u prethodnim slučajevima, donesene su jer izloženosti domaćih kreditnih institucija ne prelaze propisane pragove značajnosti.

U sklopu ESRB-ove procjene usklađenosti zemalja članica s preporukama ESRB-a, Republika Hrvatska ocijenjena je tijekom 2025. kao potpuno usklađena s Preporukom o razmjeni i prikupljanju informacija za makrobonitetne potrebe o podružnicama kreditnih institucija koje imaju mjesto uprave u drugoj državi članici ili trećoj zemlji (ESRB/2019/18). Preporuka ima za cilj harmonizirati opseg i dinamiku razmjene informacija vezanih uz podružnice među zemljama

članicama i ujednačiti tumačenje pojmova za koje nadnacionalni pravni okvir ne nudi jedinstvene definicije.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
ZA FINANCIJSKU STABILNOST
GUVERNER
HRVATSKE NARODNE BANKE

Boris Vujčić

Ur. broj: 027-05-12/27-04-26/BV

Zagreb, 27. travnja 2026.

Dodaci Izvještaju

Tablica 1. Pregled makrobonitetnih mjera po zemljama članicama EGP-a

	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HR	HU	IE	IS	IT	LT	LU	LI	LV	MT	NL	NO	PL	PT	RO	SE	SI	SK	
Zaštitni sloj kapitala i likvidnosti																															
ZS (ok)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
ZS (pck) u primjeni (%)	0	1,0	2,0	1,5	1,25	0,75	2,5	1,5	0,5	0	1,0	0,25	1,5	1,0	1,5	2,5	0	1,0	0,5	0	1,0	0	2,0	2,5	1,0	0,75	1,0	2,0	1,0	1,5	
ZS (pck) u najavi (%)		1,25							1,0			0,5	2,0												2,0						
ZS (gsv)						x			x		x													x							
ZS (osv)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
ZS (ssr)	x		x		x		x			x			x	x		x							x	x	x			x	x		
Sektorski ZS (ssr)	x					x	x										x	x		x			x				x			x	
Omjeri likvidnosti														x											x	x			x		
Limiti za prudencijalne omjere																															
DSTI	x		x	x				x		x	x	x	x	x		x		x			x	x			x	x	x		x	x	
DTWLT							x									x						x			x						x
LTD																															x
LTV	x	x	x	x	x		x	x		x		x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Amortizacija kredita					x															x					x				x		x
Dospjeće kredita	x		x		x			x		x	x		x					x			x	x	x		x	x	x		x	x	
Ostale mjere																															
Stup 2		x		x																										x	
Ponderi rizika								x					x						x	x		x	x	x	x		x	x	x		
LGD																									x						
Testiranje osjetljivosti/otpornosti na stres			x	x	x					x					x										x		x				
Ostalo	x		x				x					x		x									x			x		x	x		x

Napomena: Navedene su mjere koje su u skladu s europskom regulativom, odnosno Uredbom (EU) br. 575/2013 o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva (CRR) te Direktivom 2013/36/EU o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima (CRD V). Popis kratica s objašnjenjima nalazi se na kraju publikacije.

Izvori: ESRB; HNB; notifikacije središnjih banaka i mrežne stranice središnjih banaka zaključno s danom 16. siječnja 2026.

Za detaljnije podatke vidi: https://www.esrb.europa.eu/national_policy/html/index.en.html i <https://www.esrb.europa.eu/home/coronavirus/html/index.en.html>.

Tablica 2. Provedba makrobonitetne politike i pregled makrobonitetnih mjera u Hrvatskoj

Mjera	Primarni cilj	Godina uvođenja	Opis	Temelj za standardne mjere u pravu Unije	Datum aktivacije	Učestalost revizije
Makrobonitetne mjere koje je provodio HNB prije uvođenja CRD-a IV						
Prije uvođenja CRD-a IV HNB se koristio različitim mjerama makroprudencijalne prirode, od kojih su najvažnije navedene i opisane u: a) Galac, T. i Kraft, E. (2011.): http://elibrary.worlbank.org/doi/pdf/10.1596/1813-9450-5772 b) Vujičić, B. i Dumičić, M. (2016.): https://www.wis.org/publ/bppdf/bispap861.pdf						
Makrobonitetne mjere predviđene CRD-om i CRR-om koje provodi tijelo nadležno za provedbu makrobonitetne politike						
ZS (ok)	Rast kredita i zaduženosti u skladu s Preporukom ESRB/2013/1	2014.	Rano uvođenje: na razini od 2,5%	CRD, čl. 160. (6.)	1. 1. 2014.	Diskrecijska odluka
		2015.	Mala i srednja investicijska društva izuzeta iz obveze održavanja zaštitnog sloja za očuvanje kapitala	CRD, čl. 129. (2.)	17. 7. 2015.	Diskrecijska odluka
ZS (pck)	Rast kredita i zaduženosti u skladu s Preporukom ESRB/2013/1 i provedbom Preporuke ESRB/2014/1	2015.	Stopa ZS (pck) 1,5%; u najavi stopa ZS(pck) od 2% od 1. 1. 2027.	CRD, čl. 136.	1. 1. 2016.	Tromjesečno
		2015.	Mala i srednja investicijska društva izuzeta iz obveze održavanja protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala	CRD, čl. 130. (2.)	17. 7. 2015.	Diskrecijska odluka
ZS (osv)	Ograničiti sistemski učinak neusklađenih poticaja radi smanjenja moralnog hazarda u skladu s Preporukom ESRB/2013/1	2015.	Krajem 2025. preispitivanjem je utvrđeno sedam OSV KI s odgovarajućim stopama OSV zaštitnog sloja kapitala: 2,5% za Zagrebačka banka d.d., Zagreb, 2,25% za Privredna banka Zagreb d.d., 2,0% za Erste&Steiermärkische Bank d.d., Rijeka, 1,5% za Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb i OTP banka Hrvatska d.d., Split, 1,0% za Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb, 0,25% za Addiko Bank d.d., Zagreb.	CRD, čl. 131.	1. 2. 2016.	Jednom godišnje
ZS (ssr)	Rast kredita i zaduženosti u skladu s Preporukom ESRB/2013/1	2014.	Dvije stope ZS (ssr) (1,5% i 3%) primijenjene su na dvije podgrupe banaka (tržišni udio < 5%, tržišni udio ≥ 5%). Primijenjeno na sve izloženosti.	CRD, čl. 133.	19. 5. 2014.	Jednom godišnje
		2017.	Visina dviju stopa ZS (ssr) (1,5% i 3%) i primjena na sve izloženosti ostaju nepromijenjene. Odlukom (NN, br. 78/2017.) izmjenjen je način utvrđivanja dviju podgrupa na koje se ZS (ssr) primjenjuje. Podgrupe se utvrđuju izračunom pokazatelja prosječnoga trogodišnjeg udjela imovine kreditne institucije ili grupe kreditnih institucija u ukupnoj imovini nacionalnoga financijskog sektora (pokazatelj < 5%, pokazatelj ≥ 5%). Preispitivanjem u 2019. utvrđeno je da visina stopa za dvije podgrupe ostaje nepromijenjena.	CRD, čl. 133.	17. 8. 2017.	Najmanje jednom u dvije godine
		2020.	Odlukom (NN, br. 144/2020.) određena je jedinstvena stopa ZS(ssr) u visini od 1,5% ukupnog iznosa izloženosti. Od kraja 2020. godine sve kreditne institucije sa sjedištem u RH dužne su održavati stopu ovog zaštitnog sloja u visini od 1,5%	CRD V, čl. 133.	29.12.2020.	Najmanje jednom u dvije godine

Ponderi rizika za izloženosti osigurane hipotekom na stambenim nekretninama	Rast kredita i zaduženosti u skladu s Preporukom ESRB/2013/1	2014.	Strože definiranje stambenih nekretnina za primjenu povlaštenih pondera rizika (npr. vlasnik ne može imati više od dvije stambene nekretnine, izuzimaju se kuće za odmor, potreba uvođenja kategorije stambenih objekata u kojima stanuju vlasnici ili najmoprimci).	CRR, čl. 124., 125.	1. 1. 2014.	Diskrecijska odluka
		2024.	U skladu s izmjenama Uredbe o kapitalnim zahtjevima (tzv. CRR3) prilagođeni su kriteriji za primjenu povlaštenog pondera rizika na izloženosti osigurane stambenim nekretninama. Stroža definicija stambene nekretnine za primjenu povlaštenog pondera rizika sada podrazumijeva da korisnik kredita nema više od dvije nekretnine te da nekretnina kojom se osigurava izloženost nije kuća za odmor.	CRR, čl. 124., 125.	1.1.2025.	Diskrecijska odluka
Ponderi rizika za izloženosti osigurane hipotekom na poslovnim nekretninama	Smanjenje i sprječavanje pretjerane ročne neusklađenosti i tržišne nelikvidnosti u skladu s Preporukom ESRB/2013/1	2014.	HNB je izdao preporuku bankama (pravno neobvezujuća mjera) o izbjegavanju uporabe pondera rizika od 50% za izloženosti osigurane poslovnim nekretninama u uvjetima niske tržišne likvidnosti.	CRR, čl. 124., 126.	1. 1. 2014.	Diskrecijska odluka
		2016.	Odluka o višim ponderima rizika za izloženosti osigurane hipotekom na poslovnim nekretninama; ponder rizika 100% (zamjenjuje preporuku HNB-a iz 2014., odnosno efektivno je povećan s 50%)	CRR, čl. 124., 126.	1. 7. 2016.	Diskrecijska odluka
		2024.	U svjetlu izmjena Uredbe o kapitalnim zahtjevima (tzv. CRR3) ukinuta je propisana nacionalna diskrecija u obliku obvezne primjene višeg pondera rizika (100%) na izloženosti osigurane hipotekom na poslovnim nekretninama.	CRR, čl. 124., 126.	1. 1. 2025.	Diskrecijska odluka

Napomena: Popis kratica s objašnjenjima nalazi se na kraju publikacije.

Izvor: HNB

Popis kratica u dodacima izvještaju

CHF	švicarski franak
CRD	Direktiva 2013/36/EU o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom Nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima
CRR	Uredba (EU) br. 575/2013 o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva
čl.	članak
d.d.	dioničko društvo
DSTI	pokrivenost otplata duga prihodima (engl. <i>debt-service-to-income ratio</i>)
ESB	Europska središnja banka
ESRB	Europski odbor za sistemske rizike
EU	Europska unija
HNB	Hrvatska narodna banka
HRK	kuna
LGT	ponderi rizika i gubitak zbog nastanka statusa neispunjavanja obveza (engl. <i>loss-given-default</i>)
LTD	pokrivenost kredita depozitima (engl. <i>loan-to deposit-ratio</i>)
LTI	pokrivenost kredita prihodima (engl. <i>loan-to income-ratio</i>)
LTV	pokrivenost kredita vrijednošću kolaterala (engl. <i>loan-to value-ratio</i>)
MREL	minimalni zahtjev za regulatorni kapital i prihvatljive obveze
SCR	potrebni solventni kapital (engl. <i>Solvency Capital Requirement – SCR</i>)
UCITS	otvoreni investicijski fond s javnom ponudom (engl. <i>Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities</i>)
ZS (gsv)	zaštitni sloj za globalne sistemske važne institucije (engl. <i>global systemically important institution buffer</i>)
ZS (ok)	zaštitni sloj za očuvanje kapitala (engl. <i>capital conservation buffer</i>)
ZS (osv)	zaštitni sloj za ostale sistemske važne institucije (engl. <i>other systemically important institutions buffer</i>)
ZS (pck)	protuciklički zaštitni sloj (engl. <i>countercyclical capital buffer</i>)
ZS (ssr)	zaštitni sloj za strukturni sistemske rizik (engl. <i>structural systemic risk buffer</i>)

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	Austrija	ES	Španjolska	LT	Litva	RO	Rumunjska
BE	Belgija	FR	Francuska	LV	Letonija	SE	Švedska
BG	Bugarska	GR	Grčka	LU	Luksemburg	SI	Slovenija
CY	Cipar	HR	Hrvatska	MT	Malta	SK	Slovačka
CZ	Češka	HU	Mađarska	NL	Nizozemska	UK	Ujedinjena Kraljevina
DE	Njemačka	IE	Irska	NO	Norveška		
DK	Danska	IS	Island	PL	Poljska		
EE	Estonija	IT	Italija	PT	Portugal		